

וועד הקהילות היהודיות בפולין
מריאן קלווארי
[סמל וכתובת]

התאגדות בני הרומא בפולין
רומן קווייטקובסקי
[סמל וכתובת]

לכבוד

פרופ' ד"ר נורברט לאמרט, נשיא הבונדסטאג הגרמני,
גב' אולה שמידט, סגנית נשיא הבונדסטאג הגרמני,
גב' פטרה פאו, סגנית נשיא הבונדסטאג הגרמני,
גב' קלאודיה רוט, סגנית נשיא הבונדסטאג הגרמני,

ולכל חברי הבונדסטאג הגרמני
הבונדסטאג הגרמני
פלאץ דר רפובליק 1
ברלין 11011
גרמניה

וורשה – אושווינצ'ים, ה-27.01.2017

במהלך מלחמת העולם השנייה חלקו היהודים ובני הרומא גורל משותף. באמצעות ניצול חסר רחמים הוקרבנו להשמדה שיטתית. קטע ממנת הסבל המשותף שלנו היו הגטאות, שהוקמו על ידי הגרמנים. כניצולים מזרח אירופאים של השואה ושל השמדת בני הרומא במלחמת העולם השנייה, הודרנו במשך עשרות שנים מההטבות והפיצויים להם או זכאים בגין עבודתנו.

בכל שנה מתאספים אלפי אנשים ב-27 בינואר על מנת לזכור את הקורבנות שנרצחו בידי הנאצים. בהתחשב בהשתקפותה של ההיסטוריה ובסיכונים הנוכחיים לעוני בגיל מתקדם, אל לנו לאפשר כי סיסמתנו המשותפת "לעולם לא עוד" תישמע חלולה. זיכרון הולם דורש גם מענה לבעיות של עוני בגיל מתקדם בקרב ניצולי השואה. אנו, הניצולים האחרונים של הברבריות הפשיסטית, זקוקים לתמיכה ולהכרה בעבודתנו.

לכן, וועד הקהילות היהודיות בפולין והתאחדות בני הרומא בפולין פונים באופן מודגש לנשיאות הבונדסטאג ולחברי הבונדסטאג הגרמני לפעול באופן על-מפלגתי למען יישום תקופת המתנה מסייעת, נטולת פערים, המשלימה פרק זמן של לפחות חמש שנים, במידה שתקופת המתנה זו לא התמלאה על ידי תקופות תשלום אחרות או על ידי תקופות חלופיות אחרות במסגרת החוק לתשלום פנסיה בגין עבודה בגטו (ZRBG).

משמעותו וכוונתו של חוק ה-ZRBG הינה הענקת תשלום פנסיה בפני עצמה בגין עבודה שביצענו ואשר נוצלה לרעה בתקופה הנאצית. מטרת חוק ה-ZRBG שבזמנו התקבל פה אחד על ידי כל סיעות הבונדסטאג היתה לקיים זכאות בפני עצמה לפנסיה גטו, ולא רק מועמדות לכך. באמצעות חוק ה-ZRBG הוכרה גם תעסוקתם של ילדים וצעירים מתחת לגיל 14. דבר זה התבסס על ממצאים שעלו מן המחקר ההיסטורי בדבר תנאי החיים הממשיים בגטאות, שבהם – על רקע רעב שאינו ניתן לתיאור – כל אחד מבלי התחשבות בגילו היה צריך לקבל על עצמו עבודה על מנת לשרוד, אפילו עבור צלחת מרק. עד עצם היום הוחמץ מתן הגדרה ברורה ביחס להכרת תקופת המתנה במסגרת חוק ה-ZRBG, דבר שהוביל לכך שחלק מעובדי הגטאות לשעבר הודרו מן התשלומים שמגיעים להם. ללא תקופת המתנה אלו ניתן רק במקרה חריג להשיג זכאות לפנסיה בגין עבודה בגטאות, שכן עבודה פנסיה גרמנית נדרשים 60 חודשי ביטוח, וזאת בעוד שאף גטו לא עמד על תילו למעלה מ-48 חודשים.

ההפרש בין תקופות תשלום בגין עבודה בגטאות שכבר תועדו לבין הצורך במילוי 60 חודשים, יכול במקרים חריגים להיות מושלם באמצעות מה שמכונה תקופות חלופיות. בהתחשבות באפשרות החלת חוק ה-ZRBG על בסיס אישי בהתייחס לילדים ובני נוער בלבד – אין דבר זה אפשרי על פי רוב, מאחר וקבוצת קורבנות זו

אינה יכולה לחשב את תקופת הרדיפה שלה כתקופה חלופית בביטוח הפנסיה בגין גילם, וזאת כי בזמנו טרם הגיעו לגיל 14.

הכרת התעסוקה בגטאות כלפי כל אלה שהיו בזמנו ילדים שהועסקו בגטאות, הינה צעד חשוב במסגרת הסכמי השילומים ולקיימת אחריות היסטורית.

הסדר חדש הינו על כן נחוץ, כיוון שאותם בני רומא ממזרח אירופה ששרדו אינם יכולים להוכיח תקופות ביטוח נוספות, לצד תקופות התשלום לתעסוקה בגטאות, אשר יוכרו בגרמניה. בעיה זו נוגעת גם לנשים שהיו מועסקות בגטאות בתור נערות, ששרדו במחבוא או במחנה הריכוז ולבסוף נכנסו להריון בגיל מוקדם מאוד. כתוצאה מנסיבות אלו הן לא יכלו במקרים רבים לעבוד בשום עבודה או למצוא תעסוקה שהתאימה לציפיותיהן, שממנה הופרשו דמי ביטוח סוציאלי, וזאת מאחר שהן היו צריכות להקדיש לעצמן לחינוך הילדים וניהול משק הבית. גם נשים אלו הודרו מהתשלומים שעמדו לזכותן בהתאם לחוק ה-ZRBG כיוון שלא היו יכולות להוכיח תקופות ביטוח שיוכרו בגרמניה. ברם, רצונו המפורש של המחוקק בזמנו היה "ליצור מצב חדש בתחום ביטוחי הפנסיה" ולשלם פנסיה בפני עצמה בגין תעסוקה בגטאות.

אנו, ניצולי מדיניות ההשמדה הגרמנית השיטתית, מוחים נגד הניסיונות לעקר את הזכויות הנובעות מחוק ה-ZRBG באמצעות הפנייה להנחיות ההכרה. אנו סבלנו מספיק והיינו צריכים להיאבק זמן רב מדי למען ההכרה בעבודתנו שבוצעה, ואיננו מוכנים להיות מודרים מפנסיית הגטו בגילנו המתקדם. אנו דורשים פתרונות אשר יהוו תחליף להפרשות-גטו אל הביטוח הגרמני, אותם כבר רכשנו ללא שום ספק.

אנו פונים אליכם בתור מחוקקים לתקן מצב זה. דבר זה הינו בעל חשיבות מיוחדת במיוחד עבור אנשים שהודרו מתשלום פנסיה בגין תעסוקה בגטאות עקב פירוש צר של הנחיות החוק, ועקב חוסר התאמה בין חוקים שונים. עניין זה הינו חשוב על אחת כמה וכמה, מאחר ומדובר בקבוצה קטנה של אנשים בגיל מתקדם שמרבים מתוכם מצויים במצב בריאותי רופף ובמצב סוציאלי מורכב.

ניתן לתקן אי-צדק זה באופן מהיר ובלתי בירוקרטי. נכון לשעה זו מתייעצת הוועדה לעבודה ורווחה בבונדסטאג הגרמני לגבי טיטוט תיקון חוק ה-ZRBG שנתמכת לא רק על ידי שני איגודנו, אלא גם על ידי וועד הקהילות היהודיות בגרמניה, על ידי וועד המרכזי של בני הסינטי והרומא הגרמנים, על ידי וועידת התביעות וכן על ידי איגודים ואנשים רבים נוספים המעורבים בדבר.

על כן, אנו קוראים לבונדסטאג הגרמני ולממשלת גרמניה לפעול למען ניצולי הגטאות, ואנו מבקשים מכל אדם בגרמניה בעל כוונה טובה לתמוך בענייננו על ידי חתימה של המכתב הפתוח המצורף בזה המיועד למשרד הפדראלי לעבודה ורווחה.

[חתימה]

רומן קוויטובסקי
יו"ר התאגדות בני הרומא בפולין

[חתימה]

מריאן קלוארי
הממונה על וועד הקהילות היהודיות בפולין
בענייני פנסיית בגין תעסוקה בגטאות